Avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirja juurde

Lisa 2
Eelnõu kooskõlastustabel nr 1

Avaliku teabe seaduse muutmise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastustabel

Asutus	Kommentaar	Seisukoht
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda	Palume täpsustada, mispärast on peetud vajalikuks sisustada eelnõu §-s 1 eraldi punktid 11 ja 12, millega täiendatakse seadust § 43^{11}. lõigetega 1-4 ja eraldi veel lõigetega 2^{1}-2^{5}. Kuna kehtivas seaduses ei ole §-i 43^{11}, siis oleks otstarbekam esitada käesoleva eelnõuga seaduse täiendamine §-ga 43^{11} samas alapunktis ja terviklikul moel.	**Mitte arvestada.** Sätted jõustuvad kahes osas ning seetõttu on selline ka numeratsioon. Vajalik on selgelt välja tuua, milline säte hiljem jõustub. See tuleneb kehtivatest normitehnika nõuetest. Seletuskirjas on jõustumistähtaegu selgitatud.
	Teeme ettepaneku täpsustada AvTS-i lisatava § 43^{11} üldist kontseptsiooni. Eelnõus sätestatud lg 1 ega ka seletuskirja vastavast osast ei saa üheselt aru, kas andmejälgija kaudu kavatsetakse füüsilisele isikule anda ülevaade andmepäringutest, mis on tehtud avalike ülesannete täitmiseks kasutatavatest andmekogudest või mis on tehtud avalike ülesannete täitmiseks kasutatavatesse andmekogudesse. Meie hinnangul oleks andmekaitsepõhimõtetega rohkem kooskõlas, kui andmejälgijas avaldaks isikuandmete töötlemise päringute logiandmed andmed väljastanud, mitte andmeid küsinud infosüsteemi vastutav töötleja. Vastavalt tuleks muuta AvTSi lisatava § 43^{11} lg 1 ja lg 2^{3} sõnastust. Ilmselt on andmesubjektil lihtsam küsida näiteks rahvastikuregistri andmejälgijast, et kellele on register tema isikuandmeid väljastanud, kui et hakata läbi lappama kõikide X-teega liidestatud andmekogude andmeid, et kas ja millistest neist on päritud tema andmeid	**Mitte arvestada.** Eelnõus esitatud sättest on selgelt öeldud, et andmejälgija on riiklik infosüsteem, mille eesmärk on võimaldada füüsilisele isikule anda Eesti teabevärava vahendusel ülevaade tema isikuandmetega seotud päringutest avalike ülesannete täitmiseks kasutatavates andmekogudes. Lisatud on säte, mis sätestab, kellel on kohustus andmed andmejälgijasse edastada on sellel, kellel on vajadus andmeid pärida. Sellega viiakse päringute edastamise loogika kehtiva AvTSiga kooskõlla.

	rahvastikuregistrist. Siiani on taoline praktika olnud valdav ja ainus erand on olnud täitmisregistri andmejälgija, kes väljastab tehtud päringute, mitte saadud vastuste logid. Eelnõu seletuskirjas AvTSi lisatava § 43^{11} lg 2^{3} kohta selgitatu, et andmeid pärinud andmekogu vastutav töötleja teab oma andmekoguga seotud juurdepääsupiiranguid, mistõttu andmed väljastanud andmekogu vastutav töötleja ei saa andmejälgijasse edastada andmesubjektiga seotud päringu logikirjeid, ei ole ületamatu takistus. Näiteks Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja infosüsteemid väljastavad iga andmepäringuga koos ka päringu tegemise eesmärgi lühiselgituse koos seonduva täite- või tsiviilmenetluse numbriga. Andmeid väljastanud andmekogu saab need andmesubjektile andmejälgijas kuvada või piirata kuvamist ja see on juba praktikas ka rakendunud. Lisaks on ka Õiguskantsler selgitanud, et andmeid väljastava infosüsteemi volitatud töötleja „peab hindama, kas päringu tegijal on õiguslik alus andmeid saada, sest ta vastutab ilma õigusliku aluseta andmete väljastamise või neile juurdepääsu andmise eest“[1]. Eelnõuga kavandatavate AvTS § 43^{11} lg-te 2^{4} ja 2^{5} järgi kaoks vajadus, kui AvTS § 43^{11} lg 2^{3} sõnastus muudetaks vastavalt ülalesitatud ettepanekule. Leiame, et eelnõu koostaja kavandatud paindlikkus § 43^{11} lg 2^{4} näol tekitab seaduse rakendamisel segadust nii andmekogude vastutavate töötlejate kui ka andmesubjektide seas, milline andmekogu ja millal rakendab § 43^{11} lg-t 2^{4} ja kuidas mõlemapoolseid andmeid koosmõjus tõlgendada. [1] Õiguskantsleri 24.10.2024 kiri nr 7-6/241237/2406214, kättesaadav avalikust võrgust aadressil https://adr.rik.ee/okk/fail/16192502/7-62412372406214%2024.10.2024%20V%C3%A4ljaminev%20kiri.asice	Kohustuslikkuse puhul tuleb arvestada, et päringu teinud asutusel võib olla teabele juurdepääsupiirang. See info on vaid temal kui teabevaldajal ja tema otsustab piirangu kohaldamine ja tähtaja, sh vajadusel pikendamise (vt täpsemalt AvTS § 9 lg 1, lg 2 p-d 1,3,4,6,7,8; § 10; § 28; § 34 § 35 ja § 42). See, kuidas kasutajale info välja kuvatakse, on tehniline küsimusele. Kohustatud pool seda ei määra, tema annab andmed. Tehnilised küsimused lahendatakse rakendusaktis.

	Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja poole pöörduvad sageli andmetöötluse kohta selgituse saamiseks inimesed, kelle andmeid kohtutäiturid või pankrotihaldurid oma ameti- või kutseülesannete täitmiseks ei pärinud, kuid kelle andmeid päringuga kaasnevalt töödeldi (näiteks võlgnikuga suhtes olevad inimesed või võlgniku vara kaasomanikud, endised omanikud vm). Kui lähtuda eelnõuga AvTSi lisatava § 43^{11} lg 2^{3} mõttest, siis jäetakse suur hulk inimesi, kelle isikuandmeid tegelikult töödeldakse (ent nende andmeid otseselt ei pärita), andmejälgijast välja ja samas antakse hulgale inimestele väärkujutlus nende isikuandmete töötlemisest, kui neid tegelikult ei töödelda (näiteks kohtutäituri andmepäring võlgniku kohta vararegistrisse, kus puuduvad andmed võlgnikuga seotud vara kohta). Seepärast kordame ülal esitatud ettepanekut AvTS-i lisatava § 43^{11} üldise kontseptsiooni täpsustamiseks. Ka eelnõu seletuskirjale lisatud kooskõlastustabelis märgitakse, et kui andmetöötlustoiming tehakse konkreetse isiku suhtes, kuid vastuses sisalduvad ka teiste füüsiliste isikute andmed, tuleb andmejälgijas kuvada isikuandmete töötlemist puudutav teave kõigile isikutele, kelle isikuandmed algse päringu tulemusel tegelikult tagastati (vastuses sisaldusid). Näiteks Koja infosüsteemid ei salvesta andmepäringute vastuseid ja üksnes tehtud päringu andmete alusel ei ole võimalik avaldada andmepäringu andmeid teistele seotud füüsilistele isikutele.	**Mitte arvestada.** AvTS § 43^{11} põhjendused üleval. Andmejälgija ei takista selgitustaotlusi esitamast. See õigus jääb andmesubjektidele endiselt alles. Selleks, et andmejälgija logid oleks inimestele selged, tuleb selgitustesse selgelt välja tuua miks ja mis alusel neid andmeid küsiti. Selle osas teeme eraldi abijuhendi.
	Eelnõuga kavandatav AvTS § 43^{11} lg-te 2^{5} paneb eraõiguslikke juriidilisi isikuid teenindavate andmekogude vastutavatele töötlejatele kohustuse isikuandmete töötlemise päringute logiandmete väljastamiseks andmejälgijasse. Selle sätte puhul tekib mitu küsimust. Kas kohtutäitur, pankrotihaldur või usaldusisik on eraõiguslik juriidiline isik või on ta eraõiguslik füüsiline isik? Kui teda pidada eraõiguslikuks füüsiliseks isikuks, kas siis ei pea tema tehtud andmepäringud andmejälgija kajastuma? Iseenesest ei oleks taolist küsimust üldse vajalik püstitada, kui kehtiks ühtne reegel, et andmejälgijas avaldab isikuandmete töötlemise päringute logiandmed üksnes andmed väljastanud	**Selgitame.** Kohtutäiturid ja pankrotihaldurid lähevad üldkohustuse alla. Neile erasektori erisäte ei kohaldu. Erasektori säte on mõeldud eraõiguslikule juriidilisele isikule.

	infosüsteemi vastutav töötleja. Seda ettepanekut toetab ka argument, et kui andmeid väljastanud andmekogu vastutav töötleja peab niikuinii avaldama andmejälgijas isikuandmete töötlemise päringute logiandmed, kui ta on neid väljastanud eraõiguslikule juriidilisele isikule, siis on ka tehniliselt lihtsam, kui ei pea hakkama arvestust pidama, kas andmeid küsis eraõiguslik või avalik-õiguslik juriidiline isik või hoopis füüsiline isik, ja millisel juhul peab avaldama andmejälgijas isikuandmete töötlemise päringute logiandmed ja millisel juhul ei pea. Kordame, et ka andmesubjektile on lihtsam ja selgemini arusaadavam, kui ta saab ühes andmekogus sisalduvate isikuandmete töötlemise kohta ammendava teabe kätte ühest andmejälgijast, mitte ei pea kõik andmejälgijad läbi vaatama ja püüdma aru saada, millisel juhul millisest andmejälgijast saadud teave on kattuv ja millisel juhul täiendav.	
	Eelnõuga kavandatavas AvTS § 43^{11} lg-s 2^{5} viidatakse „käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud andmekogu vastutavale töötlejale“, kuid AvTS § 43^{11} ei sisalda lõiget 5.	**Arvestatud.** Viites olev ebakõla parandati.
	Palume täpsustada eelnõu § 1 p 14 juures, kas AvTS § 43^{12} täiendamine lõikega 3^{1} rakendub ka väljaande Ametlikud Teadaanded kaudu avaldatavatele teadetele? Kui jah, siis kuidas kavandatakse seda korraldada? Näiteks avaldavad kohtutäiturid ja pankrotihaldurid väljaandes võlgnike vara enampakkumise kuulutusi (TMS § 84 lg 2 ja § 153 lg 2), mis on suunatud üldsuse teavitamiseks. Kas eelnõuga kavandatava AvTS § 43^{12} kohaselt võib eeldada, et väljaanne hakkab Eesti elanikke ja juriidilisi isikuid teavitama taolistest kuulutustest personaalselt riikliku postkasti kaudu? Kui nii, siis teeme ettepaneku, et adressaadid saaksid seadusega õiguse loobuda teatud liiki teavituste saamisest, et olulise tähendusega teavitused ei kaoks massiliselt saadetava vähetähtsa teabe hulka ega jääks seepärast vajaliku tähelepanuta.	**Selgitame.** Ametlikke Teadaandeid ei suunata hetke teadmise alusel riiklikku postkasti.

	Justiits- ja Digiministeerium on selgitanud täitemenetluse seadustiku ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 726 SE kooskõlastustabelis, et ettevalmistamisel olevas regulatsioonis andmejälgija kohustuslikuks muutmiseks kõikidele andmekogudele nähakse tõenäoliselt ette ka reegleid andmete kuvamiseks. Leiame, et eelnõuga kavandatava AvTS § 43^{11} sätteid tuleks täiendada või anda alternatiivselt eriseadustega andmekogude vastutavatele töötlejatele õigus täiendavate reeglite kehtestamiseks. Konkreetselt peame silmas Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja infosüsteeme, milles töödeldakse lisaks füüsilisest isikust võlgnike ja sissenõudjate (võlausaldajate) isikuandmetele ka juriidilisest isikust menetlusosaliste füüsilisest isikust esindajate, aga ka kohtutäiturite ja pankrotihaldurite isikuandmeid. Leiame, et näiteks kohtutäituri või pankrotihalduri, aga miks mitte ka menetlusosalise füüsilisest isikust esindaja andmejälgijas ei peaks kuvama andmepäringute logisid, kui Koja infosüsteem on väljastanud näiteks täitemenetluste andmed. Näiteks tehakse Koja infosüsteemidesse X-teel igakuiselt kümneid tuhandeid andmepäringuid menetlusandmete saamiseks ja näiteks kohtutäituri või sissenõudjaks oleva riigiasutuse ametniku isikliku andmejälgija koormamine tuhandete logikirjetega on eesmärgipäratu. Samuti on vajalik täpsustada, kas päringulogisid tuleb säilitada ka juhul, kus andmesubjekt on surnud?	**Arvestada osaliselt.** Andmejälgija regulatsioonis on välja toodud, milliseid isikuandmeid süsteem töötleb. Päringu algataja nime ei pea kuvama AJ-s. Saab panna registrikoodi ja asutuse nime. Nt kohtutäiturite puhul ka tema büroo nime. Surnud isiku kohta ei kuvata andmejälgijas välja logisid, kuna andmejälgija on hetke visiooni kohaselt mõeldud elusale isikule endale tema andmetöötluse logide väljakuvamist. Pärijatel ei ole hetkel võimalik pärandaja andmeid näha. AJ eesmärgist tulenevalt on selgelt välja toodud, et AJ on abivahend inimesele endale oma andmetöötluse logidega tutvumiseks.
	Eelnevaga seonduvalt teeme konkreetselt Koja infosüsteeme silmas pidades ettepaneku täiendada TMS § 63^2 lg 2^4 p 4 sõnastust ja sõnastada see tervikuna selliselt: „4) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise, samuti isikule tema kohta tehtud päringute kohta teabe kuvamise kord;“. Ettepaneku kohaselt määratleks Koda keskselt infosüsteemi põhimääruses, kas isikule kuvatakse näiteks vaid õnnestunud (st ilma veateateta) andmepäringud või kõik andmepäringud sõltumata vastuse saamisest, kas tehtud päringute kuvamine andmejälgijas seatakse sõltuvusse täitmisteate kättetoimetamisest jms	**Mitte arvestada.** Piirangud tuleb sätestada seaduse tasandil (PS § 3). Tagasisidest ei nähtu vajadust erandiks.

	detailsemad asjad, mis ei muuda seadusandja üldist tahet ega seaduse mõtet.	
Eesti Linnade ja Valdade Liit	§ 43^{11}. Andmejälgija (2^{3}) Andmejälgijasse edastab andmesubjektiga seotud päringu logikirjed andmekogu vastutav töötleja, kes andmeid päris. Tänane andmejälgija lahendus võimaldab kuvada logikirje selle andmekogu juures, kust andmeid päriti (ehk andmeandja juures). Selline lähenemine on praktikas toimiv ning peaks jääma valdavaks lahenduseks ka edaspidi. Vastupidine lähenemine (andmejälgija rakendamine andmepärija juures) tooks kohalikele omavalitsustele kaasa märkimisväärse täiendava arendus- ja halduskoormuse ning sellega seotud kulud. Esialgne hinnanguline kulu ulatuks ligikaudu 1 miljoni euroni kõikide KOVide peale. Kohalike omavalitsuste vaatest puudub vajadus luua andmejälgija jaoks erilahendusi või muuta senist üldist loogikat. Tänane korraldus vastab kohalike omavalitsuste vajadustele ning on tehniliselt ja halduslikult otstarbekas. Näiteks rahvastikuregistrisse tehtavate päringute puhul tuleb kohalikel omavalitsustel juba täna lisada andmete pärimise põhjendus. See teave on nähtav inimesele, kelle andmeid päriti, ning tagab piisava läbipaistvuse ja kontrollivõimaluse. Kavandatav muudatus looks kohalikele omavalitsustele täiendavad kohustused ja kulud olukorras, kus omavalitsuste ressursid on niigi piiratud. Muudatuse rakendamine tähendaks sisuliselt seda, et arendada tuleks kõiki infosüsteeme, mis kasutavad isikukoodiga seotud X-tee teenuseid. Lisaks tuleks iga kohaliku omavalitsuse turvaserverisse paigaldada andmejälgija lahendus. Arvestades, et Eestis on 78 kohalikku omavalitsust, tähendaks see ulatuslikke arendus- ja halduskulusid kogu kohaliku omavalitsuse sektorile. Paljudel omavalitsustel puudub selleks vajalik tehniline kompetents ja ressurss ning vajalikud arendused tuleks tellida välistelt IT-teenuse pakkujatelt, mis suurendaks kulusid veelgi. Samas ei tooks kavandatav muudatus kaasa sisulist lisandväärtust võrreldes tänase toimiva lahendusega. Eelnõu üldine eesmärk on vähendada infosüsteemide killustatust ning liikuda kesksete ja standardiseeritud	**Mitte arvestada.** Enamus KOVe kasutab Pikseli tarkvara (st SPOKU ja ARNO). Need tarkvarad teevad päringuid erinevatest andmekogudest, näiteks rahvastikuregistrist. Andmete pärija kohustust ümberpöörata ei saa, vt lähemalt punktis 2 põhjendused. Isikuandmete töötlemise maht ei suurene, sest andmevahetus toimub andmekogude vahel vastavalt andmeteenusele. Andmejälgija sellest erinevaid andmeid ei töötle.

	lahenduste poole. Sama põhimõtet kasutatakse ka riikliku postkasti, andmete teabevärava ja DORISe lahenduste puhul. Andmejälgija kohustuse viimine andmepärija tasandile looks aga vastupidiselt hajutatud ja dubleeriva lahenduse, mis suurendaks süsteemide killustatust. Kavandatav lähenemine tooks kaasa täiendava isikuandmete töötlemise ja dubleeriva logimise. Kui logikirjed tekivad andmeandja juures, toimub logimine ühes keskses kohas. Kui aga logikirjeid tuleb hakata looma kõigi andmepärijate juures, tekivad täiendavad logid ja andmekoosseisud paljudes erinevates süsteemides. See suurendab nii andmete säilitamisega seotud vastutust kui ka halduskoormust. Andmete minimaalsuse ja dubleerimise vältimise põhimõttest lähtudes on mõistlikum säilitada olemasolev keskne lahendus. Seaduse jõustumine kavandatud kulul tekitaks ohu ebaühtlaseks praktikaks. Suure tõenäosusega kvalifitseeruks enamik kohalikke omavalitsusi seletuskirjas kirjeldatud erandite alla, kuna nende päringumahud on väikesed ning liidestamise kulud oleksid ebaproportsionaalsed. Sellisel juhul ei tekiks kodanikule terviklikku ega ühtset ülevaadet selle kohta, kes tema andmeid päris. Praegune lahendus, kus logid tekivad andmeid väljastava registri juures, tagab kodanikule selgema ja terviklikuma ülevaate. Andmevahetus toimub juba täna standardiseeritult läbi X-tee ning arhitektuuriliselt on loogiline, et logikirjed tekivad selle süsteemi juures, kust andmed väljastatakse. See vastab ka tavapärasele auditilogimise põhimõttele, mille kohaselt tekib logi kontrollitava ressursi valdaja juures. Andmeandja omab kõige paremat ülevaadet sellest, milliseid andmeid väljastati, kellele need väljastati ning millisel õiguslikul alusel päring toimus. Eelnevast argumentatsioonist tuleneval ei saa me nõustuda kavandatud muudatusega ning näeme kohalikele omavalitsustele sobiva lahendusena olemasoleva põhimõtte säilitamist, mille kohaselt andmejälgija asub registri juures, kes andmeid väljastab. Andmete liikumine toimub juba täna läbi X-tee ning olemasolevaid päringuid oleks võimalik vajadusel täiendada täiendava väljaga, mis võimaldab andmete pärijal määrata, kas konkreetne päring tuleb	

	andmejälgijasse kuvada või mitte, lisada põhjendus ning vajadusel ka õiguslik alus. Juhul kui on vajalik käsitleda erandlikke olukordi (näiteks kriminaalmenetlusega seotud juhtumeid), tuleks need lahendada sihipäraste eriregulatsioonide või erilahendustega, mitte muuta kogu süsteemi üldpõhimõtet ega kehtestada kõigile juhtudele tänasega võrreldes vastupidist menetlusloogikat.	
	Riiklik postkasti kasutamise kohustuslikkus olemasoleva tehnoloogilise lahenduse puhul toob kaasa ühe täiendava lahenduse, mis ei asenda olemasolevaid ja muudab seeläbi omavalitsuste suhtlemise erinevate isikutega killustunuks ning ressursse raiskavaks. Praegu ei ole selge, millised on selle sidumise võimalused olemasolevate lahendustega, sealhulgas KOVides kaustatavates erinevates dokumendihaldussüsteemides, ega kas see vähendab vajadust kasutada muid teabe edastamise kanaleid. Infotunnil kõlas liidestatud kasutajalt tagasiside, et praegust lahendust tuleks täiendada, et see vastaks ootustele. Tänane riikliku postkasti lahendus ei võimalda täita omavalitsusüksuse ülesannete täitmisega kaasnevat infovahetust. Antud kohustus riivab ka Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohast kohaliku omavalitsuse õigust korraldada iseseisvalt ja lõplikult otsustada kohaliku elu küsimuste ning ülesannete täitmise osas.	**Arvestatud.** Postkasti kasutamine teadete edastamiseks kohustuslikult jäetakse käesolevast eelnõust välja.
Tartu Linnavalitsus	**Andmejälgija logikirje avalikustamise aeg** Palume kaaluda andmejälgija logikirje avaldamise tähtaega (eelnõu § 1 p 11). Eelnõu kohaselt: „Andmejälgijaga liidestunud andmekogu vastutav töötleja tagab, et andmesubjektil on võimalik andmejälgija vahendusel tutvuda tema isikuandmetega seotud päringulogidega kolme aasta jooksul alates vastava logikirje avaldamisest Eesti teabeväravas. Kui andmekogu aluseks olevas õigusaktis on ette nähtud kolmest aastast lühem päringulogide säilitustähtaeg, lähtutakse lühemast säilitustähtajast.“ Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse 31 . peatüki sätete kohaselt on KOVidel õigus teha päringuid rahvastikuregistrisse küsitluste korraldamiseks ja elanike kaasamise tarvis valimi	**Mitte arvestada.** Võimalik on eriseaduses tähtaega lühendada. Selline säte on juba täna eelnõus sees. Igal juhul ei pea 3 aastat säilitama, kui see eriseaduse vaatest vajalik pole. Teie näide peab olema kaetud eriseadusega, sh sama seadusega, mis annab õiguse sellisteks päringuteks. Seega pole võimalik sätet muuta, kuna säte juba seda lubab. PS § 15 ei ole antud kontekstis asjakohane.

	moodustamiseks ning valimisse kuuluvate isikutega kontakteerumiseks, samuti valla- ja linnaelanike kaasamis- ja osalemisõiguste kontrollimiseks. Need projektid on tavaliselt lühiajalised (nt mõne kuu kestusega) ning isikuandmeid endid (nagu kontaktandmed) ei säilitata pikalt, vaid kustutatakse pärast eesmärgi täitmist vastavalt IKÜMi säilitamise piirangu põhimõttele. Kui põhiandmed (nt kontaktandmed) kustutatakse mõne kuu pärast, kuid päringulogi peab säilitama 3 aastat, tekib asümmeetria põhiandmete ja nende töötlemise logide säilitamise vahel. Kui isik soovib teada päringu eesmärke, õiguslikku alust ja täpsemat teavet andmete kasutamise kohta, ei ole ilma põhiandmeid säilitamata võimalik isikutele selgitusi jagada, mistõttu oleme sunnitud ka põhiandmeid sama tähtaja hoidma. Seega võib lühiajaliste kaasamisprojektide puhul olla kolm aastat ebaproportsionaalne, kui algne töötlemine lõppes kiiremini. Seletuskirjas esitatud põhjendus, et kolmeaastane säilitamine on vajalik „juhuks, kui peaks tekkima vaidlusi", viitab hüpoteetilise ja abstraktse riski alusel andmete säilitamisele. Isikuandmete kaitse üldmääruse põhimõtete kohaselt ei tohi isikuandmeid säilitada „igaks juhuks" või abstraktse tulevikuvajaduse alusel. Säilitamine peab olema põhjendatud konkreetse vajadusega, mitte teoreetilise võimalusega. Põhiseaduse § 15 lg 1 kaebeõiguse abstraktne viitamine ei ole piisav IKÜMi tähenduses: PS § 15 lg 1 tagab õiguse pöörduda kohtusse, kuid see ei nõua, et kõik võimalikud tõendid oleksid alati olemas. Vastupidi, süütu isik ei pea tõendama oma süütust ette.	
	Andmejälgijaga liidestumise kohustuslikkus Juhime tähelepanu, et eelnõu ei anna üheselt selget vastust küsimusele, kas kõik X-tee andmevahetused loovad andmejälgija logikirje või ainult isikuandmete pärimised (mitte edastamised). Näiteks juhul, kui kohalik omavalitsus küsib andmeid rahvastikuregistrist, on logikirje edastamine andmejälgijasse selgelt kohustuslik. Samas ei ole selge, kas logikirje edastamise kohustus tekib ka olukorras, kus kohalik omavalitsus edastab	**Arvestatud osaliselt.** Andmejälgija eesmärk selgelt viitab isikuandmete töötlemisele. Täiendasime sätet, et oleks selge, et tegemist on andmevahetuse päringuga, mitte isiku selgitustaotlusega ametiasutusele. AJ loogika näeb ette, et päringuid edastab

	andmeid mõnda teise andmekogusse (nt EHIS-esse). Kuigi eelnõu ja seletuskirja põhjal on võimalik järeldada kitsamat tõlgendust (kohustus hõlmab üksnes päringuid), ei ole see eelnõu tekstist selgesõnaliselt tuletatav. Selguse huvides oleks põhjendatud defineerida „päringu“ mõiste ning täpsustada, kas see hõlmab üksnes andmete küsimist või ka andmete edastamist. Kui andmete edastamine ei too kaasa logikirje avalikustamise kohustust, oleks mõistlik selline erand sõnaselgelt sätestada eelnõu §-s 43^{11} lg 21 , et vältida andmejälgija liidestumise kohustust olukordades, kus tegelikke päringuid ei toimu. Planeeritava AvTS § 43^{11} lõike 21 kohaselt on andmejälgijaga liidestumine kohustuslik kõigi andmevahetuskihiga liidestatud andmekogude pidamisel. Samuti näeb lõige 23 ette, et andmejälgijasse edastab andmesubjektiga seotud päringute logikirjed see andmekogu vastutav töötleja, kes vastava päringu tegi. Sellest tekib ebaselgus KOVide vaates. Nimelt üldreeglina kasutavad enamik KOV-i andmekogusid riiklikke andmekogusid (nt rahvastikuregister) üksnes andmete pärimiseks üle X-tee. Kõik need päringud on juba praegu andmejälgijas avalikustatud. Palume täpsustada: kas sellisel juhul tekib kohustus edastada samade päringute logid andmejälgijasse nii päringut teostaval KOV-i andmekogul kui ka andmeid väljastaval riiklikul andmekogul ning kas see võib kaasa tuua olukorra, kus samad päringud kajastuvad andmejälgijas topelt; või jääb logide edastamise kohustus üksnes päringu teinud andmekogule. Palume hinnata eelnõu proportsionaalsust KOV-i vaatest. Kui andmejälgijaga tuleb liidestada kõik KOV-i andmekogud, mis teostavad üksnes päringuid riiklikesse andmekogudesse, võib see kaasa tuua märkimisväärse haldus- ja arenduskulu kasvu. Samas saavutatakse logide koondamine andmejälgijasse juba andmeid väljastavate riiklike andmekogude kaudu. Seetõttu vajab täiendavat põhjendamist, kas selline ulatuslik liidestamise kohustus on vajalik ja eesmärgipärane.	andmejälgijasse, see kes päringu algatas. Seega, kui EHIS pärib KOV-ilt andmeid, siis peab EHIS selle päringu info kuvama AJ-s. Ehk siis see, kes päringu algatab üle x-tee isikuandmete töötluseks, kuvab seda AJ-s. Vt samal teemal pikemalt põhjendust p 2. Kõik vajalikud põhjendused on olemas, sh on lisatud AJ põhiseaduspärasuse hinnang.
	Riikliku postkasti kasutamise kohustuslikkus	**Arvestatud.**

	Planeeritava AvTS § 43^{12} lg 3^{1} kohaselt on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele kohustuslik kasutada riiklikku postkasti isikule elektroonilise teabe edastamisel. KOV-i infosüsteemid edastavad isikutele väga erinevat liiki teavet, sh automaatteavitusi, süsteemseid teateid, arveid ning vastuseid teabenõuetele, selgitustaotlustele ja märgukirjadele. Samuti edastatakse isikutele haldusmenetluste käigus dokumente ja teavet, mis ei kuulu kättetoimetamisele haldusmenetluse seaduse tähenduses. Eelnõu seletuskirja kohaselt hõlmab riikliku postkasti lahendus kahte liiki edastusi: Kättetoimetamist vajavad dokumendid, mille õiguslik tähendus ja kättetoimetamise viis on reguleeritud õigusaktides (nt kohtukutsed, ettekirjutused, kohtumäärused, trahvid, korraldused). Teabe edastamine, mis ei ole õiguslikus mõttes kättetoimetamine, kuid on isiku jaoks oluline (nt sõeluuringule kutsed, teavitused dokumentide aegumise kohta, valijakaardid), mida praegu edastatakse killustatult erinevate e-kanalite kaudu. Sellest tulenevalt palume täpsustada ka eelnõus endas „elektroonilise teabe" käsitlust, kuna elektrooniliselt teabe edastamise liike on mitmeid teisigi ja eelnõust võib jääda ekslikult mulje, et kogu elektroonilise teabe edastamiseks on kohustus kasutada riiklikku postkasti. Eelnõus ei selgu, kas riiklik postkast toetab ka kahepoolset suhtlust. Praeguse kirjelduse põhjal toimib see üksnes asutuselt isikule teabe edastamise ja dokumentide kättetoimetamise kanalina. Enamasti see suhtlus aga KOVide puhul ei ole ühesuunaline. Seetõttu palume selgitada, kuidas toimub suhtlus isikuga pärast seda, kui talle on teave riikliku postkasti kaudu edastatud (sh kas ja kuidas isik vastata saab). Lisaks palume täpsustada, kas ja millisel kujul on kavandatud liidestamise võimalused KOV-i infosüsteemide ja riikliku postkasti vahel (nii teabe edastamiseks kui ka vastuste kättesaamiseks). Eelnõus ei ole käsitletud riikliku postkasti kasutusele	Postkasti kohustuslikkust teabe osas selles eelnõus ei käsitleta. KOV-de, sh KOV-ide poolt kasutatud, infosüsteemide liidestumist koordineerib ELVL ning liidestumine toimub järkjärguliselt. Rohkem kasutatud süsteemide (nt SPOKU, ARNO) puhul on liidestust arutatud. Spetsiifiliste vajadustega tuleks otse pöörduda RIA poole.
	Dokumendihalduse riiklik infosüsteem DORIS	**Mitte arvestada.** Kehtiva õiguse kohaselt tuleb sätestada

	Kuigi seletuskirjas esitatu pinnalt on võimalik aru saada, et DORISe kasutuselevõtt on vabatahtlik, ei ole see eelnõus endas sama üheselt reguleeritud. DORISe eesmärk on määratletud kui dokumentide ühtse ja nõuetele vastava haldamise tagamine avaliku sektori asutustes. Seetõttu võiks liitumise vabatahtlikkus olla ka eelnõus selgelt sõnastatud. Eelnõu kohaselt määratletakse DORISe põhimääruses, kes on kaasvastutavad töötlejad. See annab Vabariigi Valitsusele võimaluse määrata kohustuslikkuse ulatus. Selline lahendus vajab selgemat normatiivset raamistikku juba seaduse tasandil. Lisaks sätestab eelnõu, et dokumendihalduse riiklikus infosüsteemis töödeldavaid andmeid säilitatakse kuni 75 aastat ning andmete säilitamise täpsemad tähtajad sätestatakse DORISe põhimääruses andmekategooriate kaupa. Samas ei ole selge, kas DORISe põhimääruses sätestatud säilitustähtajad asendavad või täiendavad arhiivieeskirja alusel koostatud ja Rahvusarhiiviga kooskõlastatud dokumentide liigitusskeemis määratud säilitustähtaegu. Ka seletuskiri ei selgita, kuidas DORISe säilitustähtajad suhestuvad arhiivieeskirjaga. Seletuskirjas on märgitud, et eelnõu vastava regulatsiooni eesmärk on luua õiguslik alus dokumendihaldussüsteemi DORIS loomiseks. Kui DORISe kasutuselevõtt on vabatahtlik, jääb lahendamata teiste dokumendihaldussüsteemide õigusliku aluse küsimus. Eelnõus DORISes töödeldavate isikuandmete loetelu tekitab lisaks mulje, et infosüsteemis kavandatakse korrastatult ja eesmärgipäraselt koguda väga laia andmekoosseisu, sealhulgas andmeid isiku perekondlike ja tutvussuhete kohta, terviseandmeid ning poliitilise, soolise ja usulise enesemääratluse andmeid. Selline andmekoosseisu kirjeldus ei vasta dokumendihaldussüsteemi tegelikule olemusele ega eesmärgile. Mõistame, et nimetatud liiki isikuandmed võivad üksikjuhtudel sisalduda asutusse saabunud või asutuses koostatud dokumentides. See ei tähenda aga, et dokumendihaldussüsteemi kui infosüsteemi eesmärk oleks selliste andmete süstemaatiline kogumine, korrastamine või iseseisev töötlemine. Eelnõus esitatud andmekoosseis loob eksitava mulje	kohustused. Eraldi vabatahtlikkust seaduses ei rõhutata. DORISe kasutuselevõtt on vabatahtlik. Eelkõige on süsteem mõeldud keskvalitsuse asutustele (s.o. ministeeriumid ja haldusala), kuid tulevikus on võimalik süsteemiga liituda ka teistel avaliku sektori asutustel.. Seletuskirja on selles osas täiendatud. Üldine reegel kaasvastutavateks töötlejateks on seaduses, põhimääruses täpsustatakse nende regulatsiooni. DORISe regulatsioon kohaldub andmetele, mida töödeldakse DORISes. Rahvusarhiivi edastatavad andmed ja teave alluvad arhiiviseaduse regulatsioonile. Seetõttu on täiendatud eelnõu sõnastust ja lisatud maksimaalsele säilitustähtajale 75 aastat säte, mille kohaselt võidakse andmeid säilitada kauem, kui eriseadus seda ette näeb. Seletuskirja on ka täiendatud osas, mis puudutab liigitusskeemi. - Nende andmete osas, mille säilitustähtaeg ei tule seadusest, määrab säilitustähtaja asutus kindlaks liigitusskeemis, sh andmed, mida töödeldakse DHSis. Liigitusskeemis ning andmekogu põhimääruses toodud andmete säilitustähtajad ei saa olla vastuolus. Andmekogu põhimääruses sätestatakse süsteemis töödeldavate andmete

	andmekogust, mille eesmärk on isikuandmete sisuline koondamine, mitte dokumentide haldamine. Selline käsitlus erineb oluliselt kehtivas avaliku teabe seaduses sätestatud dokumendiregistri pidamise eesmärkidest (AvTS § 11) ning dokumendiregistri andmekoosseisust (AvTS § 12 lg 3). Kehtiva õiguse kohaselt on dokumendiregistri eesmärk eeskätt dokumentide registreerimine, menetluste jälgitavuse tagamine ning avalikkuse teavitamine dokumentide olemasolust, mitte isikuandmete kui selliste koondamine või temaatiline töötlemine. Sellest tulenevalt vajab DORISe regulatsioon selgemat eristust: kas tegemist on dokumendihaldussüsteemiga AvTS § 11 tähenduses, kus isikuandmed esinevad dokumentide osana ja juhuslikult, või sisuliselt uue, laia isikuandmete koosseisuga andmekoguga, mille puhul peaks olema selgelt määratletud isikuandmete töötlemise eesmärgid, ulatus ja vältimatus. Praegune sõnastus ei võimalda seda eristust teha ning tekitab põhjendatud küsimusi nii DORISe õigusliku olemuse kui ka isikuandmete töötlemise ulatuse ja proportsionaalsuse kohta.	säilitustähtajad, viidates vajadusel liigitusskeemile ning täpsustades seda. Isikuandmete töötlemine on igasugune toiming isikuandmetega. DORISe eesmärk ei ole andmete kogumine, seda ei ole võimalik sealt ka välja lugeda. Andmekogu on asutatud oma avaliku ülesande täitmiseks ja selle tarbeks antakse õigus isikuandmeid töödelda. Vahet pole, kas andmed on masinloetaval kujul, või dokumendi sees, kui need süsteemi jõuavad, siis peab isikuandmete töötlemise regulatsioon olema seaduse tasandil (PS § 3 põhimõtte kohaselt). Seaduses on andmete kategooriad, mida täpsustatakse põhimääruses, sh millistes olukordades milliseid andmeid on vaja. Täpsustame täiendavalt, et dokumendihaldussüsteemis ei koguta isikuandmeid süsteemi iseseisva struktureeritud andmekogumina, vaid neid töödeldakse dokumentide haldamise, menetlemise ja säilitamise käigus. Isikuandmed sisalduvad seega eelkõige dokumentides, mis asutusse saabuvad või mida sealt välja saadetakse. Seletuskirja on selles osas täiendatud.
	Andmekogude määratlus Eelnõule lisatud kooskõlastustabelis on korduvalt viidatud andmekogu mõiste ja regulatsiooni ebaselgusele. Eelnõu koostajad on vastuseks	**Mitte arvestada.**

	märkinud, et andmekogu määratluse täpsustamine ei ole olnud käesoleva eelnõu skoobis ning sellega kavandatakse tegeleda alles 2027. aastal. Kuigi toetame põhimõtteliselt kõiki samme, mis aitavad suurendada andmetöötluse läbipaistvust avalikus sektoris, jääme seisukohale, et avaliku teabe seaduse andmekogusid käsitleva peatüki muutmisel tuleb regulatsiooni käsitleda tervikuna. Läbipaistvust ei ole võimalik sisuliselt parandada olukorras, kus andmekogude õiguslik alus on ebaselge või puudulik. Oleme korduvalt osutanud, et kehtiva õiguse kohaselt tuleb andmekogu, milles töödeldakse isikuandmeid, asutada seadusega või selle alusel antud määrusega ning sellises õigusaktis peab sisalduma selge ja täpne volitusnorm isikuandmete töötlemiseks. Praktikas ei ole enamikul kohalike omavalitsuste poolt asutatud andmekogudel sellist seaduslikku alust. Ainsaks erandiks on kalmistuseadus, mis sätestab selgesõnaliselt töödeldavate andmete koosseisu. Sellises olukorras ei ole võimalik alustada andmetöötluse läbipaistvuse sisulise suurendamisega ilma, et eelnevalt oleks loodud vajalikud seaduslikud alused nende andmekogude pidamiseks. Läbipaistvus ei saa asendada ega õigustada puuduvat seaduslikkust. Ootame jätkuvalt kohalike omavalitsuste andmekogude õigusliku aluse probleemi lahendamist. Kooskõlastustabelist nähtub paraku, et eelnõu esitaja ei tunnista selle probleemi olemasolu, vaid seab andmetöötluse läbipaistvuse kõrgemale selle seaduslikkusest, mis ei ole kooskõlas andmekaitse ega hea õigusloome põhimõtetega. Eelnõus kavandatud DORISe regulatsioon ja sellele lisatud ulatuslik isikuandmete loetelu illustreerivad ühtlasi laiemat ja senini lahendamata probleemi andmekogude määratlemisel. Kui seaduse tasandil kirjeldatakse dokumendihaldussüsteemi andmekoosseisu viisil, mis jätab mulje iseseisvast ja laiaulatuslikust isikuandmete kogumisest, näitab see, et andmekogu mõiste ja selle eristamine muudest infosüsteemidest ei ole õiguslikult piisavalt selge ka seadusandja enda jaoks.	Teie kirjeldatud mure ei ole AvTS eelnõu skoobis ega JDMi haldusala pädevuses. AvTS 5-ptk (nn andmekogude regulatsioon) kohaldub ka KOVidele (AvTS § 43^1 lg 1). Selles osas ei ole ebaselgust. Samuti ei ole küsimust, mis andmekogu on (sh selles osas olemas AKI juhised). See, et praktikas ei ole KOV andmekogusid nii loodud, on kahetsusväärne aga selle eest vastutavad KOVid koos Põllumajandus- ja Regionaalministeeriumiga (REM). JDM ei tee andmekogude regulatsiooni kõikidele valdkondadele. Iga haldusala vastutab oma andmekogude regulatsioonide eest ise. JDM ja REMi vastutusvaldkonnad on välja toodud VVS. Seega selle murega tuleb pöörduda REMi. Edastame selle info ka neile. Mõiste parandamine ei muuda seaduse mitte täitmist KOV andmekogude poolt. Andemekogude planeeritav muudatus puudutab AvTS 5.ptk muudatusi, sh ajakohastamist.

	Selline „vahepealne“ lahendus – kus ühest küljest püütakse suurendada läbipaistvust ja liidestamist, kuid teisest küljest puudub selgus, millal on tegemist andmekogu, millal dokumendiregistri ja millal üksnes tehnilise dokumendihaldusvahendiga – kinnitab vajadust lahendada andmekogude määratluse küsimus enne, kui asutakse reguleerima nende liidestumist, läbipaistvust või andmete avalikustamist. Läbipaistvuse suurendamine eeldab esmalt selget arusaama sellest, milliste andmekogudega üldse on tegemist ja millisel õiguslikul alusel neid peetakse. Seetõttu leiame, et just sellise eelnõu ülesehitus peaks olema argumendiks selle kasuks, et andmekogude mõiste ja õiguslik raamistik vajavad esmalt üheselt selgeks tegemist. Ilma selleta tekib oht, et reguleeritakse tagajärgi (läbipaistvus, liidestumine, logimine), samal ajal kui alus –andmekogu õiguslik olemus ja piirid – jääb ebaselgeks.	
	Seaduse mõjud Juhime tähelepanu, et eelnõu seletuskirja mõjude analüüsi käsitlev peatükk 6 on puudulik (täielikult on analüüsimata riikliku postkasti regulatsiooniga seotud mõjud ning MKS muudatuste mõjud). Seletuskirjas on üksnes märgitud, et mõjusid täiendatakse jooksvalt enne eelnõu Vabariigi Valitsusse esitamist. Selline lähenemine ei ole kooskõlas hea õigusloome ja normitehnika eeskirjaga, kuna ei võimalda eelnõu mõjude terviklikku ning sisulist hindamist kooskõlastamise etapis. Palume mõjude analüüs esitada täielikul kujul enne eelnõu edasist menetlemist.	**Arvestatud.** Mõjud on hinnatud VTKdes ning lisatakse ka seletuskirja enne VVsse esitamist.
	Kaasamise protsess Lõpetuseks soovime anda tagasisidet ka eelnõu kooskõlastamise kaasamise protsessile. Planeeritav eelnõu sisaldab KOVide vaates mitme võimaliku lisakohustuse teket. On tänuväärne, et ministeerium korraldas ühiseks aruteluks 15.05.2026 ka kaasamisseminari, kuid KOVide õnnetuseks jõudis see info KOVideni kõigest päev varem ehk 14.05.2026. Nii vähese etteteatamisega ei ole võimalik eeldada, et KOVid oleksid jõudnud kõik need materjalid läbi töötada ja küsimused	**Selgitame.** JDM ei korralda KOVide ja ELVLi vahelist infovahetust. See on osapoolte omavaheline kokkulepe. Edastame tagasiside ELVLile.

	ette valmistada ning ka üldse oma kalendritesse planeerida selleks seminariks aja. Loodame, et järgmistest kaasamisseminaridest teavitatakse meid ka mõistliku aja jooksul ette.	JDM ei saatnud kutset päev varem. ELVLile on esimene kutse saadetud 07.05.2026 nagu kõikidele teistele asutustele. Seega on esimene kutse välja saadetud rohkem kui nädal enne. Lisaks sama kutse tuli ka andmete võrgustiku kaudu 08.05.2026.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	**Täiendada eelnõu seletuskirja riikliku postkasti mõjude analüüsiga.** Eelnõu § 1 punktiga 13 täiendatakse avaliku teabe seadust (AvTS) reguleerides riiklikku postkasti puudutav. Samas ei ole eelnõu seletuskirja seaduse mõjude peatükis kirjeldatud riikliku postkasti mõjusid. Seletuskirjas on vaid pealkirjana märgitud lk 29 punkt 6.2 pealkirjaga „Riiklik postkast“. Peame vajalikuks, et eelnõu seletuskirja selles küsimuses täiendatakse ning riikliku postkasti kui riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu loomise ja kasutamise mõjude analüüs erinevatele sihtgruppidele lisatakse. Kindlasti on oluline lisada, kuidas uus lahendus võimaldab senisest lihtsamalt, kiiremalt ja kuluefektiivsemalt kättetoimetamist vajavat teavet edastada.	**Arvestatud.** Lisatud seletuskirja faili.
	Täpsustada e-teenustele ligipääsu piiramisega seonduvat Eelnõu § 1 punktiga 13 AvTS-i lisatava § 43^{12} lg 1 kohta on eelnõu seletuskirjas (lk 20) märgitud riikliku postkasti ühe eesmärgina võimalus kasutada ning kombineerida riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel dokumentide välja saatmisel ja muu olulise teabe edastamisel erinevaid funktsionaalsusi. Ühe võimalusena on nimetatud ka õigusaktiga reguleeritud dokumendi mittevastuvõtmisel ligipääsu piiramist erinevatele e-teenustele. Samas ei sätestata eelnõus antud andmekogu abil võimalust piirata ligipääsu erinevatele e-teenustele. Kuna see piiramine (isegi kui see on sätestatud teises õigusaktis) on haldustoiming ning kui seda realiseeritakse läbi riikliku postkasti, tuleks seda ka antud eelnõus sätestada.	**Arvestatud.** E-teenuste piiramise tehniline funktsionaalsus luuakse riiklikusse postkasti seoses dokumentide kättetoimetamisega postkasti kaudu ja kättetoimetamisportaali (KÄPO) töö lõpetamisega. Käesolev eelnõu käsitleb juba täna kehtivat olukorda, kus TsMS, KrMS ja VTMS tulenevatel alustel kasutatakse kohtu-, äriregistri- ja maksekäsukiirmenetluse dokumentide

		kättetoimetamisel vastuvõtmise tähtaja ületamisel e-teenuste piiramist ajutiselt kuni dokumendi vastuvõtmiseni. Hetkel kehtivate TsMs, KrMS ja VTMS sätete alusel on piiratavateks infosüsteemideks: e-kinnistusraamat; e-toimik ja e-äriregister. Sellised piirangud on olemas juba täna. Need viiakse üle KÄPOst Postkasti. Uusi piiranguid ei sätestata käesoleva eelnõuga. Kui teised asutused soovivad seda funktsionaalsust kasutusele võtta, siis tuleb seda eraldi analüüsida ja luua vastavad õiguslikud alused kättetoimetamise regulatsioonidesse eraldi seisvalt käesoleva eelnõust.
	Täiendada eelnõu seletuskirja põhjendustega dokumendihalduse riikliku infosüsteemi osas Eelnõu § 1 punktiga 15 lisatakse AvTS-i dokumendihalduse riiklikku infosüsteemi DORIS regulatsioon, mille kohaselt arendab ja haldab dokumendihalduse riiklikku infosüsteemi Riigi Infosüsteemi Amet. Seletuskirja järgi (lk 23) toob see kaasa ka olulise majandusliku kokkuhoiu seni mitme dokumendihaldussüsteemi arendus- ja hoolduskuludelt, kuid sellekohased arvutused seletuskirjas puuduvad. Seletuskirjas puudub ka analüüs selle kohta, kui kaua kestab andmete migreerimine ja kui kaua peab kestma ning kui palju maksab vanade dokumendihaldussüsteemide paralleelkasutus uue süsteemiga. Teeme ettepaneku vastav selgitus ja arvutused lisada, et oleks võimalik hinnata otsuse majanduslikku põhjendatust ja seda ka pikemas perspektiivis. Samuti puudub eelnõu seletuskirjast info selle kohta, kas on analüüsitud alternatiivi, et vastav infosüsteem tellitaks teenusena eraettevõttelt sätestades selleks õigusaktidega infosüsteemi vajalik funktsionaalsus ja	**Arvestatud.** Selgitame, et AvTSi muudatusega ei sätestata DORISe kasutuselevõttu avaliku sektori asutustele kohustuslikuna. Seletuskirja on selles osas ka täiendatud. Samuti on seletuskirja lisatud täpsemad arvestused kokkuhoiukulude osas ning andmete migreerimise info. Keskse dokumendihaldussüsteemi arendamisele eelnevalt kaaluti ka Eesti turul pakutavaid dokumendihaldussüsteeme, kuid sobivat riigi vajadustele vastavat süsteemi ei leitud.RTK arenduspartnerid DORISe

	kirjeldades asutustele osutatavad teenused. Leiame, et see tuleks lisada koos põhjendustega, miks on valitud just riiklik lahendus dokumendihalduseks. ITL-ina leiame, et alati tuleb võimalusel eelistada turult tellitavaid lahendusi ja teenuseid riigi poolt arendatavatele. Eelnõuga luuakse dokumendihalduse riikliku infosüsteemi kui andmekogu õiguslik alus. Seletuskirja kohaselt on otsustatud ca 160 riigiasutuse üleminek sellele süsteemile. See tekitab küsimus, kas sellise otsusega ei teki oht uue taakvara tekkeks, kuna ainult ühe süsteemi laialdane kasutus pärsib innovatsiooni? Samuti tunneme huvi, kas on mõeldud ka võimalikele eranditele, et põhjendatud vajadusel võib riigiasutus siiski kasutada muud dokumendihalduse infosüsteemi?	arendamisel on riigi IT-majad RIK ning SMIT, mille mõlema põhitegevusalaks on riiklike mastaapsete infosüsteemide arendamine. Seletuskirjas on toodud, et ca 74% arenduseks mõeldud vahenditest on planeeritud arendusteks vajalike väliste partnerite kaasamiseks. See tähendab, et ligikaudu ¾ DORISe arendusest hangitakse vabalt turult ning riigil on siinjuures koordineeriv roll. Kuigi keskse süsteemi kasutuselevõtt võib teatud määral piirata asutuste tehnilist autonoomiat, ei tähenda see iseenesest innovatsiooni pärssimist, kuna innovatsioon võib koonduda süsteemi arendusse ning omada seeläbi suuremat, riigiülest mõju. Samuti on keskne platvorm eeldus ühtsete standardite ja integratsioonide loomiseks, mis võib hoopis soodustada uute teenuste ja lahenduste arendamist.
Eesti Liikluskindlustuse Fond	AvTS § 43^{11} (SE § 1 p 12) lõigetes 23–25 kirjeldatud lahendus erineb põhimõtteliselt täna toimivast Andmejälgija loogikast. Praegu edastab Andmejälgijasse logikirjed andmekogu, kes andmed väljastas. Selline lähenemine võimaldab andmete väljastajal omada täielikku ülevaadet sellest, kellele ja millisel eesmärgil andmeid väljastati. Eelnõus kavandatud lahenduse järgi tekib logikirjete edastamise kohustus seevastu vastutaval töötlejal, kes andmeid päris. Meile jääb arusaamatuks, mis on selle muudatuse eesmärk.	**Mitte arvestada.** Selgitusi vt punktis 2.

	Leiame, et mõistlik oleks jätkata senise toimiva põhimõttega, kus Andmejälgijasse edastab andmed andmekogu, kes andmed väljastas, mitte andmete pärija.	
	Palume täpsustada ka DORIS-e kohaldamisala. SE-st ja seletuskirjast tuleneb, et vastav kohustus ei laiene eraõiguslikule juriidilisele isikule, kes täidab haldusülesandeid. Samas ei ole see kohustus hetkel päris üheselt sõnastatud SE-s ja seletuskirjas arusaadav, sest kasutatakse erinevaid termineid. Palume võimalusel kinnitada, et DORIS-e kasutamise kohustus ei laiene LKF-le.	**Arvestatud.** DORISe kasutuselevõtmine ei ole kohustuslik. DORIS on mõeldud kasutamiseks eelkõige keskvalitsuse asutustele, kuid tulevikus on võimalik süsteemiga liituda ka teistel avaliku sektori asutustel. Seletuskirja selles osas täiendatud.
	Lisaks märgime, et eelnõus kavandatud rakendusaeg tundub ambitsioonikas, arvestades vajalike arenduste mahtu ning asjaolu, et regulatsiooni lõplik sisu ei ole veel välja kujunenud.	**Mitte arvestada-.** Selgitame, et andmejälgija rakendamistähtaega pikendati 6 kuu võrra. Arenduste maht ei ole suur ja andmeteenuste ülespanekud ei ole digiriigis uudsed. Seaduse tasandi vajalik regulatsioon on lõplik.
Kaubandus- ja Tööstuskoda	**E-teenustele ligipääsu piiramine** Eelnõu § 1 punkti 13 kohaselt täiendatakse avaliku teabe seadust §-ga 43^{12}, mis reguleerib riiklikku postkasti. Seletuskiri (lk 20) selgitab, et riiklik postkast võimaldab riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel dokumentide väljasaatmisel ja muu olulise teabe edastamisel kasutada muuhulgas võimalust piirata õigusaktiga reguleeritud dokumendi mittevastuvõtmisel ligipääsu erinevatele e-teenustele. Eelnõu tekst sellist meedet ei sisalda. Tegemist on meetmega, mille kohaldamisel võib ettevõtja kaotada juurdepääsu e-MTA-le ning ei saa seetõttu täita oma seadusjärgseid kohustusi, sealhulgas maksude deklareerimist ja tasumist. Selline	**Arvestatud. Uusi piiranguid ei sätestata. Ületoodi vaid KÄPOst juba täna kehtivad piirangud.** Vt selgitusi punktis 43 (ITLi tagasiside juures).

	olukord võib omakorda kahjustada töötajaid ja mõjutada negatiivselt riigieelarve tulude laekumist. E-teenuste kasutamine on ettevõtjale peamine viis riigi ees lasuvate kohustuste täitmiseks ja seepärast ei ole nende teenuste piiramine dokumendi mittevastuvõtmise tõttu meie hinnangul proportsionaalne. Dokumendi avamata jätmine võib olla tingitud erinevatest põhjustest, näiteks tehnilistest tõrgetest või muudest objektiivsetest põhjustest. Seetõttu ei ole põhjendatud siduda iga dokumendi avamata jätmist automaatselt kõigi e-teenuste piiramisega. Kui seletuskirjas kirjeldatakse sellist meedet, kuid eelnõust see puudub, tekitab see segadust. Leiame, et sellist meedet ei ole vaja eelnõusse lisada ja see tuleks seletuskirjast välja jätta. **<u>Kaubanduskoja ettepanek:</u>** **Õigusselguse tagamiseks palume jätta seletuskirjast välja võimalus piirata dokumendi mittevastuvõtmisel ligipääsu erinevatele e-teenustele.**	

Avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirja juurde

Lisa 2

Eelnõu kooskõlastustabel nr 2

Avaliku teabe seaduse ning riikliku statistika seaduse muutmise seaduse (juriidilise isiku andmenõusolek) kooskõlastustabel

Asutus	**Kommentaar**	**Seisukoht**
Riigiprokuratuur	Prokuratuur toetab eelnõu eesmärke ja kavandatud muudatusi. Ühtse ja selge õigusliku raamistiku loomine juriidiliste isikute andmete edastamiseks kolmandatele isikutele nende nõusoleku alusel ja nõusolekute haldamine keskses süsteemis on põhjendatud ning soodustab andmete edastamise ühtsust ja läbipaistvust.	**Täname tagasiside eest!**

Kooskõlastuse edastasid EISi vahendusel juriidilise isiku nõusolekule ka ELVL.